

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 :
Negyedévre ——— 6 :
Egy óra ——— 2 :
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Mezjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 276. szám.

Csütörtök, december 3.

Az új földmivelésügyi miniszter.

Nagybecskerek, december 3.

Az új miniszterium minden egyes tagja oly nehéz feladatokat áll, melyek már a beköszöntésnél a legnagyobb önzetlenséget, de egyúttal a legnagyobb érellyességet követelik. És ebből a szempontból Tisza István miniszterelnök jól választotta meg törzskarát, mert elszánt, bátor harcosokat állít a vehemensen haladó eszmeáramlatokkal szemben, akik a tényekkel, történelmi fejlődéssel és nemzeti igazságokkal számot vetve az amugy is lassu haladásnak ez egyszer gyorsabb tempót akarnak adni, hogyha egyszerre mindent meg nem adhatnak.

Az ország kíváncsisága fordul tevékenységük első megnyilatkozása felé, hogy megítélje és ellenőrizze tettüket. Ámde van-e nagyobb ellenőrzés ama politikai öntudatnál, mely, hogyha a bársonyszékbe került ismeri, hogy neki nemcsak a nemzettel szemben, a körülmények latolgatásával, hanem a jövődövel szemben is kötelezettségük, leszámolásuk van.

Az új földmivelésügyi miniszteriumnak első ténykedése a bürokratikus modornak egyszerűsítése és egyúttal könnyítése volt. Agilis természete nem szenvedheti a lassu adminisztrációt, hanem tudja, hogy az országos szükségleteket nem években, hónapokban, hanem ha lehet hetek alatt vagy pár napokban kell lebonyolítani. Tehát az adminisztráción lendített, azon a fogas kerékkötőn, a melyen sokszor a legüdvösebb intézkedések, sőt intézmények is hajótörést szenvedtek. Nem hivatkozunk a régmúlt időkre, midőn évtizedekig haladt valamely ügy a nemzetől a királyi székig és viszont, hanem hangoztassuk, hogy a modern gyorsütemű és széles arányu haladásnak, megfelelő ujtásnak első grádusa

az adminisztrációnak lehetőleg legnagyobb könnyítése és egyszerűsítése. Nem is tulajdonítanánk e körülménynek oly nagy fontosságot, hogyha nem tudnók — mint bürokraták — hogy ez az egyszerűsítés egyúttal munkakönnyítés és időnyereség.

Az ily beköszöntés a rezortnak ismeretét, a gépezet forgásának minden ismeretét tetelezi föl és bámulatos, hogy a midőn a parlamenti porondon oly ádáz küzdelmek folynak, melyeket minden józan gondolkodás máris elítél, egy miniszter ráér, hogy alapos és régi tapasztalatait azonnal érvényesítse. Nem a járatlan tapogatózó, nem a kedélyes tanulmányokkal bibelődő elme intézi azt, hanem a közigazgatási téren máris nagy multtal dicsekvő, mely tudja, hogy ott, ahol egyszerűsít, könnyít, lendít s ott, ahol könnyít, a szabad lélegzést, a szabadabb munkásságot is előmozdítja.

Az új földmivelésügyi miniszter erélytől és belátásától sokat vár az ország, sokat a nemzet földmivelő népe s az ő rátermettségét ország-világ elismeri. Ma a munka barátjai és emberei ülnek a bársonyszékekben. Elmult az idő, amdön a pusztá parancsszóval lehetett kormányozni, anélkül, hogy a kormányzás apró és nagy eszközei ismeretlenek volnának az intéző előtt. Az új földmivelésügyi miniszter szociális törekvése szemmel elért tapasztalatok, melyeket annak idején tudományosan is földolgozott, s melyeknek jóságát közigazgatási pályáján hasznosaknak ismert. De nemcsak lefelé hatotta át pillantása a népreteget, hanem fölfelé a trónig látja, mint kell eszelekedni, hogy az ország méltóságát megóvja, megtartsa. Eltökélt, szilárd akarat vezette mind- eddig. Se balra, se jobbra nem tévedett, hanem egyenesen haladt célja felé, mely nem az önzés, hanem a meggyőződés sugallata. Erős kéz, erős akarat, de ez kell a

kormányok vezetéséhez. Vasmarku hatalom, mely ethikai jó ingerenciákkal ül bele a kormányba, csakis állandó és marandó alkotásokat hozhat létre.

És erre megvan a munkás mult, a mély tapasztalat, a léleklátó szem és mindenekfölött a tudásnak is nagy területe.

Morvay Győző.

Az obstrukció ellen. Három előkelő testület fordult a képviselőházhoz a rendkívüli eszközökkel folytatott parlamenti harc befejezése, a rendes törvényhozási munka felvétele és a közigazdaságot érdeklő sürgős feladatok mielőbbi megoldása végett. Mind a három kérvény ott fekszik a Ház asztalán: az első, a mely ez irányban a mozgalmat meg is indította, az Országos Iparegyesületé, gróf Zichy Jenő adia volt be, a másik a Budapesti Kereskedelmi Testületé, a melyet Sándor Pál és a harmadik a Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesületének kérvénye, a melyet Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő terjesztett a Ház elé. Valamennyi a nemzet tanácsának bölcseségébe, választott törvényhozóinak hazafias belátásába vetett hittel fordul a Házhoz: hogy a közéletünket, de különösen gazdasági életünket szinte halálos mozdulatlanúságra kártható obstrukciós hadakozást szüntesse be. Száz és százezer munkás, kereskedő és iparos meggyőződése szólal meg ebben a három kérvényben és az egész nemzet érdekeinek tiltakozó szava csatlakozik hozzá.

Az áldatlan obstrukciós komédia ellen az ország fővárosának polgársága körében is megindult a mozgalom. A főváros törvényhatóságának több tagja három hét előtt értekezletet tartott s elhatározta, hogy Tolnay Lajos indítványozza a közgyűlésen, hogy a törvényhatóság küldöttség útján üdvözölje az új kormányt. Ez meg is történt. Ugyanekkor elhatározták, hogy a községi választás után népgyűlésre hívják össze Budapest polgárságát, hogy tiltakozzék az obstrukció ellen. A bizottsági tagok a kereskedők és iparosok csarnokának helyiségében tegnap újabb értekezletet tartottak, hogy megvitassák, hogy megtartsák-e a népgyűlést, milyen arányokban, mikor és hol. Az értekezlet elnökének egyhangulag Heltai Ferencet választották meg. A megjelent bizottsági tagok egyhangulag helyeselték a népgyűlés meg-

A „TORONTÁL“ tárcája

Nagyanya.

Jól emlékszem arra a zivataros reggelre, amikor mint gyermek nagyanyám szobájában húzódtam meg a vig-i kastélyban, ahol a nyarat szoktuk eltölteni. Csapkodta az eső az ablakot s engem nyugtalanság fogott el, mert kevéssel az előtt olvastam a bibliai özönvíz történetét.

— Nagyanya, ez a világ vége?
Mosolya s a szoba esőndje még nyugtalanabbá tett. Egyszerű tágas teremben voltunk, amelyet elmúlt idők emlékei díszítettek. A XVI. Lajoskorabeli fehér állóóra elmúlt szebb időről mesélt; a kis asztalon szintén régi tárgyak heverték, koronával, vagy frigiai sapkával díszített érmek, amelyek mind XVI. Lajos korát ujtották fel a képzeletben.

— Nagyanya, szabad a fiókos szekrényben keresgélnem?

Összeturkáltam régi Franciaországot s miközben régi tárgyakat szedegtettem ki a szekrényből, nagyanya beszédessé vált is ifjusága merült fel előtte. Ezt a tárgyat maga vásárolta, azt úgy kapta; a másik apjáról maradt rá. Olyan ruhában járt, mint aminő azon a kis miniatúr-képen volt látható, amelyet annyira megcsodáltam. Sokáig elnézegettem a ballonszerű ujjakat, a kivágott nyakat.

— Nincs hát kezdete a világnak s vége se lesz?

Mintha egy változatokban gazdag élet állana háta mögött s elgondoltam, hogy egyszer ő is kicsi s fiatal volt, mint én, apja és anyja volt, mint nekem, akik szintén fiatalok voltak egyszer.

Mosolygó szemei felett állandóan szemüveget hordott, mialtal arca öregebbnek látszott, kezei reszkettek s nagy megerőltetésébe került,

ha a cérnát át akarta vezetni a fű szűk nyílásán. Különösen ilyen borús időben kiálódott erősen, ha nem vettem észre. Lábai elé kuporodtam, befiztem helyette a cérnát s úgy kérdezősködtem nagyanyámtól.

— Mondd nagyanya, ki teremtette a jó Istent?

— Isten örökké volt, gyermekem. — Komoly arccal folytatta azután — Édes gyermekem tudd meg, hogy nem szabad mindennek az okát kutatni istenfélő embernek.

Amikor sorra elkerdeztem tőle gyermekes kíváncsisággal az özönvizet, Babel tornyát, a paradijsomot, úgy éreztem akkor, hogy a magyarázatok mögött nagy üresség maradt.

A falevelek, melyeket a szél lesodort, ott kavargottak a tó vizén, az eső szakadt a zsindeletes tetőre s mélyen átázta a talajt. . . . Képzetelemben uszni láttam mérhetetlen kiterjedésű vizeken az özönvízbeli bárkát, körülötte nem volt más, mint víz és víz.

Szünni kezdett az eső, kiderült a nap, kiröppentek a ducból a galambok, mintha Noé bárkájából szálltak volna ki.

— Nagyanya, szivárvány!
Színes íve átfogta a Szajnákat s egyik vége a mezőket látszott érinteni.

Gyermekkoromban minden reggel elvittek kocsin a szomszédos kolostorba, ahol magamhoz hasonló kis lányok társaságában töltöttem a napot. Még abból az időből maradt még lelkemben az a végtelen szeretet és tisztelet, amelyet a szelid lelkű apácák iránt éreztem, akiknek lelke tiszta volt, mint ruhájuk. Jól emlékszem azokra a hűvös folyosókra, a tanuló szobára, amelyből kilátás nyílt a kertre, a társalgó terem szentképeire, a kápolnára. Itt tanultam meg papirból keresztet készíteni, kosarat fenni s gyöngyöt sodorni.

Ha vihar tört ki nyár idején, abbahagytuk az írást, olvasást s ha nagyot cikázott a villám,

térde ereszkedtünk s Istenhez fohászkodtunk. A főnökő egy előkelő francia család tagja, aki valaha mint nagyvilági hölgy szerepet játszott, szelid vidámságot hozott magával a kolostorba.

A többi apácára is vissza tudok még emlékezni. Magam előtt látom lassan lépkedő alakjukat, amint áthaladnak a kert ösvényein, vagy amint füzetünk fölé hajlók jóságos arcukat, vizsgálják munkáinkat.

Egyik közülök, egy angol származású leány, virágokat rajzolt s engem különösen elhalmozott kegyével. Tudta, hogy birtokunkon nagy virágkertet van s nekem gyakran ajándékozott kis csokrokat, különösen árvácskával szeretett kedveskedni.

Minden úgy maradt a kolostorban most is, mint akkor, az árnyas fásor, amely keresztül vezetett a mezőkön, a gyümölcsfak ágai, melyek roskadoztak az érett gyümölcs alatt. . . . Az angol származású apaca is él még s ő is emlékszik rám. . . . Harminc év előtti idők emlékeit őrizte meg üdén lelke mélyén s még arra is vissza tud emlékezni, hogy nekem árvácskát szokott átnyújtani. . . .

Tegnap este verset szavalt legfiatalabb fiam a Flórián-féle mesekönyvből. Amikor szép illedelmesen elszavalta a verset, eszembe jutott gyermekkorom, amikor nagyanya előtt én szavaltam el ezeket a verseket.

A lenyugvó nap megaranyozta a mezőket, bevilágította a tavat. Két fa között állt a kerti asztal, az egyik árnyékban volt, világosság áradt a másikra, az asztal körül ismerősök ültek, akiket szerettem akkor. A mult jelennek látszott e pillanatban, közelnek látszott a távol, szívemet elmúlt idők emlékei remegtették meg. Apró csokrocák heverték az asztalkendőn, illatuk összevegyült a hímper illatával. Elöttem van a mult, szinte megelevenedik szemem előtt minden egyes

tartását s csak arról vitakoztak, hogy kerületenként tartanak-e népgyűlést, vagy egy általános népgyűlést tartanak. Végül ugyancsak egyhangúlag az utóbbit határozták el. Kimondták, hogy a népgyűlést a jövő vasárnap, december 6-án tartják meg a Vigadóban s arra pártkülönbség nélkül meghívják azokat a polgárokat, akik elítelik, hogy az obrukerai megakadályozza a törvényes állapotok helyreállítását. A polgárságot plakátokon fogják meghívni a népgyűlésre. A plakátot több száz polgár fogja aláírni.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedde és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-tól 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **Szabó Ferenc ünneplése.** Xavéri szent Ferenc névünnepe alkalmából lelkes ovációban részesült ma Nagybeeskerek város orsz. képviselője Szabó Ferenc apát-plébános. Vendégszerető házat nagyszámmal keresték föl a tisztelgők, akik valamennyien szívből jövő legjobb kívánásait fejezték ki. Tisztelgett nála a helybeli zárda növendékeinek küldöttsége is tanítónők vezetésével s a növendékek nevében Milos Mariska talpraesett üdvözlő beszéd kíséretében átnyújtotta a növendékek maguk munkálta szép emléktárgyát, amit Szabó Ferenc meghatottan köszönt meg. Az ünnepelt délben ebéden, este vacsorán látta a hatóságok fejeit, ismerőseinek és tisztelőinek nagy sorát.

— **Gondnoksági ülés.** A nagybeeskereki állami iskolai gondnokság tegnap délután dr. Plechl Szilárd elnöklése mellett ülést tartott, melyen jelen voltak: Mencer Lipót, Balázs József, dr. Brájer Lajos, Baaden Károly, Bányai Jakab, Mayer Rezső, Franz J. L., dr. Györgyevics Milos, dr. Haidegger Lajos, dr. Végh Lajos és dr. Weiterschan József. Az ülésen a következő ügyek nyertek elintézését: Felolvasták az állami iskolai tanestületek abbéli beadványát, mely szerint a gondnokság keresse meg a városi hatóságot, hogy alkalmazzon külön közeget az igazolatlan mulasztások elbírálására. A gondnokság a tanestületek beadványát, melyet lapunk holnapi számában egész terjedelmében közlünk, egyhangúlag magáévá tette. Makkay M. bolthérlő abbéli kérelmének, hogy ő 1904. évi okt. végéig jelenlegi helyiségében meghagyassék, a gondnokság helyt adott. Ezzel kapcsolatban Mayer Rezső gondnok bejelenti az ezen bolthelyiségre vonatkozó árlejtés eredményét. Ennek alapján a gondnokság Kertésznek kiadja a helyiséget.

A központi iskola tanestülete kéri az árnyékszék kibővítését. Baaden Károly igazgató erre vonatkozólag bejelenti, hogy Torontálvármegye kir. tanfelügyelője legutóbbi iskolalátogatása alkalmával szintén meggyőződött az árnyékszék celszerűen voltáról és megígérte, hogy ez ügyben közbe fog járni. A gondnokság tudomásul veszi a bejelentést. Ezután Baaden igazgató jelenti, hogy az államnyomda 211 drb könyvet küldött szegény gyermekek közt való kiosztás céljából. Osztie Béla gazdasági szaktanító kérvényét tárgyalta ezután a gondnokság, ki az iskola államosítása óta nem kapott fizetést. Hosszabb vita után a gondnokság dr. Brájer Lajos indítványára elhatározza, miszerint megkeresi a várost, hogy Osztienek a gondnoksági utasításban megállapított fizetést szolgáltatassa ki, mely a városnak vissza fog térített, ha a miniszter azt kiutalványozza. A miniszterhez ez ügyben telt felterjesztést pedig a gondnokság újból meg fogja sürgetni. Wittver Miklós róm. kath. hitoktató kérvényét tárgyalta ezután a gondnokság, ki az Eötvös-utcai iskolában teljesített hitoktatásért az államtól fizetést kér. A gondnokság hosszabb vita után elhatározta, hogy Wittver számára 10 órai hitoktatásért 400 kor. kiutalványozását fogja kérni. Franz J. L. gondnoksági tag ezután meleg szavakban emlékezik meg arról, hogy dr. Plechl Szilárd az elmúlt hónapban ülte meg 40 éves orvosi jubileumát. Mithogy dr. Plechnek mint az iskolaszék és gondnokság elnökének is sokros érdemei vannak, indítványt tesz, hogy a gondnokság tegyen előterjesztést a városnak egy 200 koronás alapítvány létesítése iránt, melynek évi kamatai az állami iskolát látogató és a magyar nyelvben kiváló eredményt tanúsító tanuló jutalmazására fordítassék. Ez indítvány egyhangú lelkesedéssel elfogadtatott.

— **A torontáli közművelődési egyesület és a Dmke.** A torontálmegyei magyar közművelődési egyesület igazgató tanácsa holnap december 4-ikén délután 4 órakor a központi állami elemi iskola épületében ülést tart, a melyen többek közt határozni fog a Dmke december 8-iki alakuló közgyűlésén való képviseltetéséről.

— **Uj gör. kel. kópán.** A nagybeeskereki gör. kel. szerb hitközség e hó 6-án, vasárnap délelőtt 10 órakor a hitközség helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyen a helybeli belvárosi gör. kel. templomnál szervezett kapláni állást töltik be.

— **A tanonciskolai bizottság.** A nagybeeskereki iparos- és kereskedő tanonciskolai bizottság tegnap délután dr. Plechl Szilárd elnöklése alatt ülést tartott. Ülés elején Mencer Lipót bizottsági alelnök meleg szavakban emlékezett meg Benkőczy Illés elhunyt bizottsági tag haláláról és indítványozza hogy a bizottság jegyzőkönyvében fejezze ki részvétét Benkőczy elhunyt felett. A bizottság Mencer Lipót indítványát egyhangúlag elfogadta. Miután Baaden Károly igazgató bejelentette, hogy az ipariskolai tanestület képviselőjévé Wégling István, a kereskedő tanonciskolai tanestület részéről pedig Bányai Jakab

választatott meg és a megváltoztatott órarend jóváhagyása után az ülés véget ért.

— **A Dmke alakuló ülése.** A Dmke december 8-iki szegedi alakuló közgyűlésére a Délmagyarországi tanító-egylet nagybeeskereki fiókja Kaufmann István elnököt küldte ki képviselőül.

— **Iskolatársak szövetsége.** A Nagybeeskereken alakulófelben levő iskolatársak szövetsége e hó 6-án, vagyis szombaton este a polgári iskola tanácstermében értekezletet tart.

— **A zombolyai állami tisztviselők és a fizetésrendezés.** A zombolyai állami tisztviselők a fizetésrendezés kérdésében való állásfoglalás céljából 1903. évi november hó 28-án megtartott értekezletükön következőleg határoztak:

1. Kívánják, hogy a mint a parlament viszonyok rendes maderükbe visszatérnek, első sorban is az állami tisztviselők fizetésének rendezéséről szóló törvényjavaslat, és pedig a pénzügyi bizottság által elfogadott keretek változatlan fentartásával, vétessék tárgyalás alá, hogy az mielőbb törvényvé váljék. 2. Kívánják, hogy mindaddig, míg az megtörténhetik, az 1902. évi költségvetésbe erre a célra felvett és meg is szavazott 3 millió korona, valamint az 1903. évi költségvetésbe beállított s a pénzügyi bizottság által elfogadott összeg, az állami tisztviselők között pótlék alakjában kiosztás alá kerüljön s ez a pótlék folyósíttassék mindaddig, míg a fizetésrendezési törvényjavaslat törvényvé nem válik. 3. Halás köszönetet mondanak a napi sajtónak, mely igazságos ügyüket meleg rokonszenvvel karolta föl és tisztelettel kéri, hogy kísérje ügyeiket a jövőben is éber figyelemmel és az eddighez hasonló jóakaratu érdeklődéssel, hogy azt eképen felszínen tartva, lehetetlenné tegye, hogy ügyük a feledés homályába merüljön. 4. Megkeresik a tisztviselők országos egyesületének elnökségét, hogy méltányos kívánásaik megvalósulhatása érdekében, az erre vezető eszközök és módok megbeszélése végett, Budapestre országos tisztviselő kongresszus összehívása végett intézkedni sziveskedjék. 5. Ezen határozat a napilapoknak szives közzététel végett, a tisztviselők országos egyesülete elnökségének pedig tudomásvétel végett megküldetik. Zombolya, 1903. évi november hó 28-án napján. Bertalan Gyula polg. isk. tanár, Lösch Antal kir. járásbíró, az értekezlet elnökei.

— **A dohánybevételek.** A folyó évben termelt dohány bevétele Torontálmegyében a következő időben lesz. A nagybeeskereki beváltó hivatalnál: 1904. január 4-től február 10-ig. A csókai beváltó hivatalnál: 1904. január 4-től január 22-ig. A zombolyai beváltó hivatalnál pedig 1904. január 4-től február 25-ig.

— **Kedélyes estély.** A nagybeeskereki kereskedő ifjak egyesülete tegnap este saját helyiségükben kedélyes-estélyt rendezett, amely a legjobb hangulatban egész a reggeli óráig tartott.

— **Az izr. házasságkötések.** Az alispán rendelkezéssel fölhívja a megyei hatóságokat, hogy allandoan ellenőrizzék azt, vajjon hatóságuk területén csak olyanok működnek-e közre mint lelkesek vagy azok törvényes helyettesei izraelita hitfelekezeti házasságkötéseknél, kik arra a törvény és a vallásminiszteri rendeletek alapján felvannak jogosítva és a mennyiben ez érdemben bármily, a törvény vagy miniszteri eljárástól eltérő illetéktelen eljárást tapasztalának, ez érdemben a megtorló eljárást indítsák meg.

— **A vonat kerekéi miatt.** A valkány—varjasi vonalon, mint lapunknak jelentik, elgázolta a vonat Zillich János vasuti fékezőt. A szerencsétlen fékező borzasztó sérüléseket szenvedett, úgy, hogy felholtan szállították a nagyszentmiklósi kórházba ápolás végett. Allapota reménytelen.

— **Az elhajózás Fiuméből** már hetek óta nem tart lépést az oda irányuló vasuti szállítással. A fiumei raktárak tömve vannak. Mindamellet a forgalom, habár áldozatok árán is, eddig fentartott. Miután azonban a legutóbb dühöngött tengeri vihar a raktárak egy részét és az ezekhez vezető vágányokat és utakat használhatatlanná, másrészt pedig a hajók érkezését a viharos időjárás bizonytalanná tette, ennélfogva a Fiuméba rondelt és fedett tárolást igénylő kocsirakományu teheraru felvétele a mai naptól, azaz folyó évi december hó 1-től kezdve beszüntetetik. A helyreállítási munkák serényen folynak és az elhajózási viszonyok janulásával a felvétel korlátozása előreláthatólag néhány nap múlva hatályon kívül lesz helyezhető.

— **A Horgony Pain-Expeller (Richters Linimentum Capsici comp.)** igazi népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 34 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, közszerű, csuszán stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő, sőt járványkórál, minő: a kolera és hányó hasfolyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitünő háziszér jó eredménnyel használtatott az influenza

tárgy — látom a gyermekkori ismerősöket, de ködbe vész alakjuk s azután eltávolodnak emlékezetemből. Köztük látom nagyanyám szelid arcvonásait, szürke haját, fénylő szeméit, arcának enyhe kifejezését amint mosolyogva néz le reám . . .

Kisértésbe jövök valahányszor a vasúthoz vezető uton végig kell haladnom, viszont látom a vén fatörzseket, amelyeknek árnyában annyiszor megpihentem a virágos mezőt, amelyen gondtalanul futkostam. Szilárdan elhatároztam, hogy kerülni fogom azokat az emlékeket, melyek melankólikussá tesznek, amelyek nagyanyára, szüleim ifjúságára, gyermekéimre emlékeztetnek. Csak a földet akarom viszontlátni, amelyeken akkor is épp úgy elnyultak az árnyak, mint most, amelyen virágos sávokat, foltokat rögzített a nap fénye a nagy hőségben. A tő már megváltozott, lebontva a köfal, amely régen elmult időről regélt, kivágták a fenyőket, amelyeknek fás gyümölcse ott hevert a bársonyos földön. Hol van a fahid, a kagylóbarlang? . . .

És mialatt ebédre hi a déli harangszó s a felett gondolkozom, vajjon milyen volna, ha én most mint husz év előtt szó nélkül betoppannék az ebédlőbe s az asztalnál elfoglalnám régi helyemet.

Csak dőre képzelődés! Minden akaraterőnk, minden vágyunk visszaidézni a multat, újból élni elmult időket, semmis az idő, a sors könyörtelen roharásához képest.

Senmit többé a multból visszavenni nem tudunk, nem idézhetjük vissza a kimondott szót, nem kelthetjük életre a halottakat . . .

Ha az ember mélyen tekint apró gyermekek szemébe, gyakran olyan kifejezést vél a gyermek tekintetében felfedezni, mint a minő az agg megtört tekintetében látszik. Ugyanaz a makacs

irigység, az a vágy előre jutni; néma kérés a jelenlétüköz: a kis gyermek, hogy őt az első lépésben segítsék, az agg, hogy utolsó lépéséinél támogassák . . .

Oh ez a bőbeszédűsége a gyászoló anyának! Könyveiben a kétségbeesés panaszokodik, amiért a sors olyan mostohán bánt vele!

Ez az anya szívében őzsi fia utolsó szavának fájó emlékét, aki halálutásában így sóhajtott fel: Ah hisz oly szomorú, hogy meg kell halnunk! — Vajaki eibeszelte tizenhat éves leányának utolsó pillanataiban, aki annyira istenítette anyját, hogy utolsó pillanataiban így kiáltott fel: Papa, vedesd innét a mamát, nem engedhetem, hogy végig nézze szenvedéseimet! Meghalt, anélkül, hogy elbueszott volna környezetétől; szeméit lehunnya, összeszorított ajkakkal fojtotta magába borzasztó fájdalmait. Egyik anya, akinek hat hónapos gyermeke halt meg, így panaszkodott: Könyvemben elviselném a fájdalmat, ha legalább már beszélni tudott volna. Hát nem borzasztó az, vira jönni, szenvedni s meghalni! Üresen állgym mellett bőlesője. Vajjon érezt-e csókjaim alatt, hogy mennyire szerettem őt?

Gyötrelmek, amelyek soha meg nem szűnnek, amelyeket évek sem irthatnak ki az anya szívéből. Most két éves, tíz éves, husz éves volna! . . .

Minő bájos a gyermekkor: a kis meztelen karcoskák, a gömbölyű nyak, a test lágy körvonala, a szemek mosolya, a selyempuha haj! . . . A gödröcskék az arcon, amint kis kacsóival tapsol. Ez a gyengédség nyilvánul az anyák ama szeretetében, amelylyel időről-időre előkeresik gyermekeik arcaképet. Ezek a fényképek lassan homályosodni kezdenek, az okos kedves arcokból, a mosolygó szemekből nem marad más, mint — rajz!

Mme Alphonse Daudet.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház tegnapi ülése.

— Telefon-tudósítás —

Budapest, december 3.

A képviselőház tegnapi ülésén késő estig folyt az ellenzék obstrukciójának szomorú komédiája.

A harmadik névszerinti szavazásnál Pozsgay Miklós kért szót s kijelenti, hogy hosszasan kíván beszélni a házszabályokhoz.

— Hát csak beszéljen! — kiáltják jobbról. Erre az engedékenységre az obstrukcionista boszúságokban megfordították a dolgot s azt kiabálták, hogy nem engedik Pozsgayt hosszasan beszélni. És erre névszerinti szavazást kértek.

A csillárokat már régen meggyújtották s az ülésterem ragyogó fényárban uszik A szavazás lassan megy. Az ellenzék vitézül kimenekül előle a folyosóra és kovácsolják a további taktika terveit. A Haz száz szótöbbséggel elhatározta, hogy Pozsgay nem szólhat máshoz, csak a házszabályokhoz.

Miután Pozsgay valamit motyogott a házszabályokról, Darányi Ferenc emelkedett fel, ő is a házszabályokon túl szeretne beszélni.

— Ujabbat! Ujabbat! kiáltják jobbról.

— Ezt már ösmerjük!

Jakabffy Imre alelnök halálos unalomnak teszi fel a kérdést, megengedi-e a Haz?

— Meg hát! Hogyne engednénk! mondogatták jobbról.

— Az nem lehet! kiabál most Kubik Béla és husz tüssze nevében névszerinti szavazást kér.

Nem volt mit tenni, az elnök elrendeli a névszerinti szavazást, amely ismét szép időt rabolt el. Az ellenzék indítványát természetesen elvetették.

Hasonló komédiával folyt a szavazás Okolicsányi negyedik, ötödik és hatodik jegyzőkönyvi módosító indítványa fölött, sulyosbitva ellenpróbákkal, rekeszenként való szavaztatással s más ilyen időpocsékoló eljárással.

Ezalatt az elnöklési Jakabffytól Perczel Dezső vette át.

Következett most Lengyel Zoltán indítványa hasonló eljárás mellett, úgy hogy mire elnök kimondhatta, hogy az ülés jegyzőkönyve egészében hitelesítették, 3/7 lett. Most átérhettek az elnöki előterjesztésekre. Városok feliratait, főrendiházi átiratokat mutat be az elnök, majd szerdai nap lévén, felolvastatja az interpellációs és indítványos könyveket. Az ellenzék lármázik, hogy még április hónapról is vannak interpellációk.

Belitska Béni előadó: Beterjeszti az állandó igazoló-bizottság jelentését Berzeviczy Albert, Tallián Béla, Hieronymi Károly és Tisza István gróf mandátumait igazolták.

Az egyes minisztereket a jobboldal megéljenzi, különösen Tisza nevével hangzik percekig az éjenzés.

Elnök nem elégszik meg ezzel, hanem osztályokba is akarja soroztatni őket, proponálja egyébként, hogy az osztályokban hézagok vannak, töltsék ki azokat tüstént. Miután ellenvetés nem hallatszott elnök sorhuzás utján mindjárt eldönti, hogy a II. osztályba Apponyi Albert grófot, a harmadikba Dániel Gábort, Hieronymi Károlyt és Berzeviczy Albertet, a hatodikba Tisza István grófot és a kilencedikbe Tallián Bélát választják meg.

Nevezetes fordulat történt most — rátérhettek a napirend előtti felszólalásokra.

Zboray Miklós felpanaszolja, hogy az egyetemi ifjuság december 2-án gyűlést akart tartani a Saskörben, a rendőrségnek szabályszerűen bejelentették, ahol megtagadták az engedélyt mindaddig, a míg rektori engedélyt nem hoznak a gyűlés megtartására. (Nagyon helyes! zugják jobbról.) Ezt cenzurának tartja, mely az új rendszer feltámadása és tiltakozik ellene.

Lovász Márton és Lengyel Zoltán után Tisza István gróf miniszterelnök szólalt föl s elmondja, hogy a főkapitány utasítást kért tőle, mit tegyen, mert az egyetem rektora felkérte, hogy az ifjuságnak az ő beleegyezése nélkül

gyűlés tartását ne engedélyezzen. Én helyesnek tartottam a rektor eljárását, (Zajos ellentmondások balról) elsősorban a szülők szempontjából, mert tanulni küldték ide fel az ifjuságot és nem azért, hogy önöknek céljaira felhasználtsanak. (Nagy zaj balról.) Engedjék meg, hogy nála senki jobban nem óhajtja, hogy az ifjuságban a hazafias szellem és érzés érvényesüljön. Am ezeknek tettekben kell nyilvánulni, ez pedig csak úgy lehet, ha dolgoznak, tanulnak és edzik magukat az élet számára. (Zajos helyeslés jobbról, zaj bajról.) Nézzenek szét, egy nemzetnél sincs szokásban az, hogy az ifjuság vegye kezébe politikai dologban a szereplést, dekadens társadalom lenne az, amelynek tagjai minden tudomány és ahhoz való kellék nélkül beleszólnának a politikába. Ezért teljesen helyeselte a rektor intézkedését és aszerint adta ki utasításait a főkapitányságnak. (Hosszas taps jobbról. Zaj balról.)

Zboray Miklós megjegyzései után az elnök most már rácsengetett a honatyákra, nyolc óra felé járt már az idő. Elég volt a szavazásokból. Hamarosan kimondotta, hogy több felszólaló nincs és így megállapítja a holnapi napirendet. Helyesléssel vette ezt már tudomásul mindenki, jobboldal, baloldal egyaránt s valóságos örültek, mikor az ülést berekesztette. Aztán pár perc alatt kiürült a terem.

A mai ülés.

Budapest december 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma délelőtti ülésén változatlanul folyt a technikai obstrukció, azzal a különbséggel, hogy a jegyzőkönyvi módosításokat indítványozók sorát ma Mukics Simon folytatta, a ki nem kevesebb, mint kilenc módosító indítványt nyújtott be a jegyzőkönyvhöz.

E fölött azután, úgy mint tegnap, névszerinti szavazással, öt percnél szünettel, fejenkénti megszámlálással szavaznak, amely az egész ülésen tart.

Az ülés iránt természetesen nem érdeklődik senki s az élet kivonult az ülésteremből a folyosókra, a hol a kiegyenlítő kísérletek folynak.

A képviselőház holnap nem tart ülést.

A helyzet.

Budapest, december 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Kossuth-párt minden áron obstruáló tagjai már némi hajlandóságot mutatnak az egyezkedésre. Azt mondják, hogyha Kossuth Ferenc javaslatában foglaltakon kívül házhatározattá emelnék azt az elvi kijelentést, hogy a hadsereg vezényleti és szolgálati nyelvének megállapítása nem abszolút felségjog, hanem a korona és országgyűlés együttes joga, akkor lehetséges az obstrukció leszerelése és ezen az alapon hajlandók is a békére.

Budapest, december 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Holnap a képviselőház szünetelésével a parlament összes pártjai értekezletet tartanak a kibontakozás ügyében. Politikai körökben azt hiszik, hogy szombatra tiszta lesz a helyzet.

A német birodalmi gyűlés.

Budapest, december 3. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Berlinből sürgönyzik, ma nyitották meg a német birodalmi gyűlést.

Sztrájk.

Budapest, december 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bordeauxból jelentik, a sztrájkoló hajómunkások száma 2000-re szaporodott. Tegnap este ismétlődtek a zavarások, mely alkalommal több besesülés történt. Clermont — Ferrantból jelentik, hogy ott 500 vasuti alkalmazott szüntette be a munkát.

Nagy havazás.

Budapest, december 3. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Párisból jelentik, tegnap ott erős havazás volt, úgy, hogy a hó több lábnyi magasan feküdt az utcán s egy időre a közlekedést is be kellett szüntetni.

ellen is és 80 fillér, 1 kor. 40 fillér és 2 korona árban a legtöbb gyógyszerárban kapható, de bevásárlás alkalmával mindig határozottan: „Richter-féle Horgony-Pain-Expellert”, vagy „Richter-féle Horgony-Liniment”-et tessék kérni és a „Horgony” védjegyre figyelni kell.

A feláru vasuti jegyek. A feláru vasuti jegy váltására jogosító arcképes évi igazolványok az 1904. évre idejekorán leendő érvényesítésük végéig a magyar királyi államvasutak igazgatóságához (VI. ker. Andrassy-ut 73—75. sz.) már f. évi október hó 20-ától kezdődőleg beküldhetők, azok az igényjogosultak pedig, kik a f. évben ily igazolvány birtokában nincsenek, de ilyet az 1904. évre váltani kívánnak, az igazolvány kiállítását ugyancsak a fenti időponttól kezdve kérelmezhetik. Nehogy tehát az igazolványok érvényesítése, illetve az új kiállításuk körül késedelem merüljön fel: figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy az érvényesítés készítközését, illetve az új igazolványok kiállítását az előirt módon mielőbb kérelmezzék. A nyugdíjasok lakhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által nyugdíjas minőségüket és azt, hogy díjazott tisztséget vagy fizetéssel járó hivatalt nem viselnek, folyamodványaikon igazoltni tartoznak.

Égészséges gyomorhoz mindenekelőtt rendszeres emésztés szükséges. Sajnos éppen ez irányban azonban sokszor vétkezünk és így támad: a gyomorrontás, étvágytalanság, székrekedés, álmatlanság, főfajás, kólika, vérszegénység stb. Ne mulassza el tehát senki jó és hathatós óvószert használni, mely úgy a gyomrot, mint az egész emberi szervezetet erősíti, gyógyítja és jó egészségben tartja. Ilyen szer egyedül csak a valódi Brády-féle Mária-celli gyomoreszpek, évtizedek óta kipróbált zamatos ízű, biztos hatású házi gyógyszer az összes gyomorbajoknál. Üvegje 80 fillér a gyógyszerárakban. Utánzatoktól óvakodjunk.

Irodalom és művészet.

* **Kiss József 60 éves.** Élő költőink egyik legnagyobbika Kiss József most ünnepelte esőndben és visszavonultan születésének 60-ik évfordulóját. A nagy költőt a jubiláris nap alkalmából számosan üdvözölték pályatársai és jó ismerősei, akikkel együtt az egész művelt magyar közönség szeretettel fordul feléje.

— **Tihanyi Miklós szerződése.** Balla Kálmán színtársulatának kiváló komikusát Tihanyi Miklóst, akit a nagybecskereki közönség méltán kedvelt, Somogyi Károly, a nagyváradi színház igazgatója, virágvasárnaptól kezdve kedélyes apának és komikusnak szerződtette társulatához.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **A kuruzsló.** Szvilangatyin Sándor, gaádi embert Makin Sándor szerbszentmártoni legény feljelentette, hogy az idén őszkor, midőn szemfájása volt, a vádolt mindenféle szerekkel próbálta a szemét gyógyítani, miáltal szembaja még sulyosabb lett úgy, hogy majdnem megvakult. Szvilangatyin e miatt gondatlanságból elkövetett sulyos testisérés vétsége miatt a vádoltak padjára került s a törvényszék dr. Polgár Sándor királyi törvényszéki bíró elnöklése alatt tartott mai tárgyaláson vonta felelősségre a kuruzslót, akit 2 havi fogságra és 140 korona pénzbüntetésre ítélte a törvényszék. Az ítélet jogerős.

§ **A verseci pénzhamisítók.** A verseci pénzhamisítók Weisz János és társainak ismeretes bűnügyét tegnap tárgyalta a kir. Curia büntető tanácsa. A Curia indokainál fogva helybenhagyta a két elsőfoku bíróság ítéletét, mely szerint Weisz János hat évi fegyházra ítéltetett. Az ítéletet táviratilag közölte a védő Weisz Jánossal, a ki a temesvári kir. törvényszéki fogságban van interválva. A hír nagyon lesújtólag hatott Weiszra és egészen megtörte. Állítólag perélek revízióját fogja kérelmezni.

§ **A kosaras bácsi.** Ismeretes Weismüller Antal katalinfaivi lakosnak, a „kosaras bácsi” esete, a kit kislányok elcsábításával vádoltak. A nagybecskereki kir. törvényszék annak idején a kislányok vallomásai alapján két évi börtönrre ítélte Weismüllert, aki az ítélet ellen felebbezett. Tegnap volt ezen ügyben a felebbezési tárgyalás a szegedi kir. ítélőtábla előtt, ahol megjelent Weismüller és védője dr. Eibeschtz Miksa nagybecskereki ügyvéd. Az ítélőtábla a védelem előterjesztései után megváltoztatta az első bírói ítéletet és teljesen felmentette Weismüllert a vád alól, mert a kislányok egyedül álló, semmivel sem támogatott vallomásait nem tekintette elégséges alapnak a bűnösség megállapítására.

